

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Аграрний сектор завжди був пріоритетним напрямом у розвитку економіки, адже саме від його стану і перспектив розвитку залежить забезпечення життєдіяльності людини. Незважаючи на те, що Україна володіє сприятливими кліматичними умовами і якісними земельними ресурсами, розвиток сільського господарства в нас не на найвищому рівні. Специфічною особливістю є висока залежність від природно-кліматичних умов. Це зумовлено використанням землі, регіональним розташуванням та її родючістю.

Аграрний сектор є важливою стратегічною галуззю української національної економіки, виступає її системо-утворюючою складовою, формує основні засади збереження суверенності держави, соціально-економічної основи розвитку сільських територій та забезпечує розвиток технологічно-пов'язаних галузей економіки. При тому, що аграрний сектор забезпечує близько 60% фонду споживання населення, займає друге місце серед секторів економіки у товарній структурі експорту і залишається практично єдиною галуззю, яка багато років поспіль забезпечує позитивне зовнішньо-торгівельне сальдо, економічні можливості його використовуються не повністю [2].

Аналізуючи розвиток аграрного сектора економіки України, слід зазначити про наявність багатьох проблем, які заважають ефективно функціонувати, а саме: недосконалість логістики зберігання, інфраструктури аграрного ринку і, як наслідок, значні втрати продукції; використання застарілого обладнання, техніки, що призводить до ризику збільшення виробничих витрат; неповна адаптованість вітчизняної продукції до умов міжнародного ринку, а також

певна невідповідність вимогам щодо якості та безпечності сировини та харчових продуктів.

Протягом останніх десяти років сільськогосподарське виробництво в Україні має стійкі тенденції до зростання валової продукції. Крім того, аграрний сектор України, безперечно, спроможний на вагомий внесок у вирішення світової проблеми – подолання голоду. В умовах мінливого зовнішнього середовища, інтеграції до світового економічного простору, посилення процесів глобалізації розвиток аграрного сектора економіки є надзвичайно важливим і актуальним завданням економічної науки.

Відповідно до Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року [6] аграрний сектор (сільське господарство, харчова і переробна промисловість) формує 17% валового внутрішнього продукту та близько 60 % фонду споживання населення. Крім того, аграрний сектор є одним з основних бюджетоутворюючих секторів національної економіки, частка якого у зведеному бюджеті України за останні роки становить 8–9 %, а також займає друге місце серед секторів економіки у товарній структурі експорту.

Особлива роль аграрного сектора в соціально-економічному житті країни обумовлюється унікальним поєднанням сприятливих природно-кліматичних умов та геостратегічним положенням, спроможністю України зайняти вагоме місце на міжнародному продовольчому ринку.

Ресурсний потенціал сільського господарства, в основі якого знаходяться високопродуктивні землі сільськогосподарського призначення та сприятливі агрокліматичні умови, має значні можливості для подальшого свого розвитку. Існують додаткові можливості, порівняно з іншими країнами, щодо збільшення обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, внеску галузі в підвищення рівня продовольчої та енергетичної безпеки, зростання експортного потенціалу держави.

Проблема охорони і підвищення родючості сільськогосподарських земель в умовах зростання інтенсифікації виробництва і викликів глобалізації

економічних процесів повинна стати все актуальнішою для управління земельними ресурсами і земельними відносинами.

Місце і роль олійно-жирової галузі в національній економіці України характеризується її внеском у виробництво та реалізацію продукції АПК і харчової промисловості [7].

Пріоритетними напрямками розвитку аграрного сектору є:

- впровадження перспективних агротехнологій, а отже підвищення продуктивності виробництва, зниження витрат на одиницю продукції, зміцнення її конкурентоспроможності;

- поліпшення якості землі та її використання за рахунок впровадження правильних сівозмін, збільшення маси добрив, насамперед органічних;

- боротьба зі шкідниками і хворобами сільськогосподарських культур, що дає змогу зберегти понад 20% вирощеного врожаю;

- проведення комплексу заходів з охорони ґрунтів;

- інтенсифікація сільського господарства шляхом механізації та комп'ютеризації виробництва, хімізації, меліорації, інтенсивного розвитку біотехнології у рослинництві;

- у тваринництві інтенсифікація досягається завдяки використанню досягнень генетики і селекції, поліпшення кормової бази тощо;

- формування високоосвічених професійних кадрів;

- скоротити втрати сільськогосподарської продукції при її збиранні, транспортуванні, зберіганні та переробці [3].

Отже, незважаючи на проблеми, які притаманні сучасному етапу розвитку сільськогосподарського виробництва, Україна повинна розвивати виробничі потужності сільського господарства, щоб у найближчі декілька років наша сільськогосподарська продукція могла вийти на світовий ринок і конкурувати з продукцією інших розвинутих країн світу. Аграрний сектор України повинен стати провідною ланкою економіки, що сприятиме її зростанню. Вирішити окреслені проблеми або зменшити їх вплив можливо за допомогою заходів, які дозволять активно реалізовувати вітчизняну продукцію на міжнародних

ринках; змін в системі оподаткування аграрного сектора; удосконалення державного контролю, орендних відносин; налагодження ефективної системи логістики; моніторингу ринку сільськогосподарської продукції; раціонального використання і охорони земель сільськогосподарського призначення та ряду інших заходів.

Список використаних джерел:

1. Зубець М.В. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / За ред. П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. — К. : ННЦ ІАЕ, 2011. — 1000 с.
2. Красноруцький О.О. Теоретичне значення категорії «розподіл продукції» для дослідження функціонування аграрного ринку / О.О. Красноруцький, В.М. Онєгіна, Ю.І. Данько // Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Економіка і менеджмент». 2013. — Вип. 4 (55). — С. 3 — 9.
3. Месель-Веселяк В. Я. Реформування аграрного сектора економіки України (здобутки, проблеми, вирішення) / В. Я. Месель-Веселяк // Вісник економічної науки України — 2010. — № 2 (18). — С. 205 — 211.
4. Міщенко Д. А. Теоретичні засади формування механізму розвитку аграрного сектора економіки України / Д. А. Міщенко // Інвестиції: практика та досвід. — 2011. — № 7. — С. 134 — 136.
5. Саблук П. Т. Аграрна реформа в Україні (здобутки, проблеми і шляхи вирішення) / П. Т. Саблук, В. Я. Месель-Веселяк, М. М. Федоров // Економіка АПК. — 2009. — № 12. — С. 3 — 13.
6. Верховна Рада України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
7. Міністерство аграрної політики і продовольства України [Електронний ресурс] : офіційний сайт. — Режим доступу : <http://minagro.gov.ua>.